1 Ιουνίου 2023

Αφιέρωμα στον Όσιο Ιουστίνο Πόποβιτς σήμερα στην pemptousia.tv

Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Άγ. Ιουστίνος Πόποβιτς / Αφιερώματα / Γενικά Θέματα

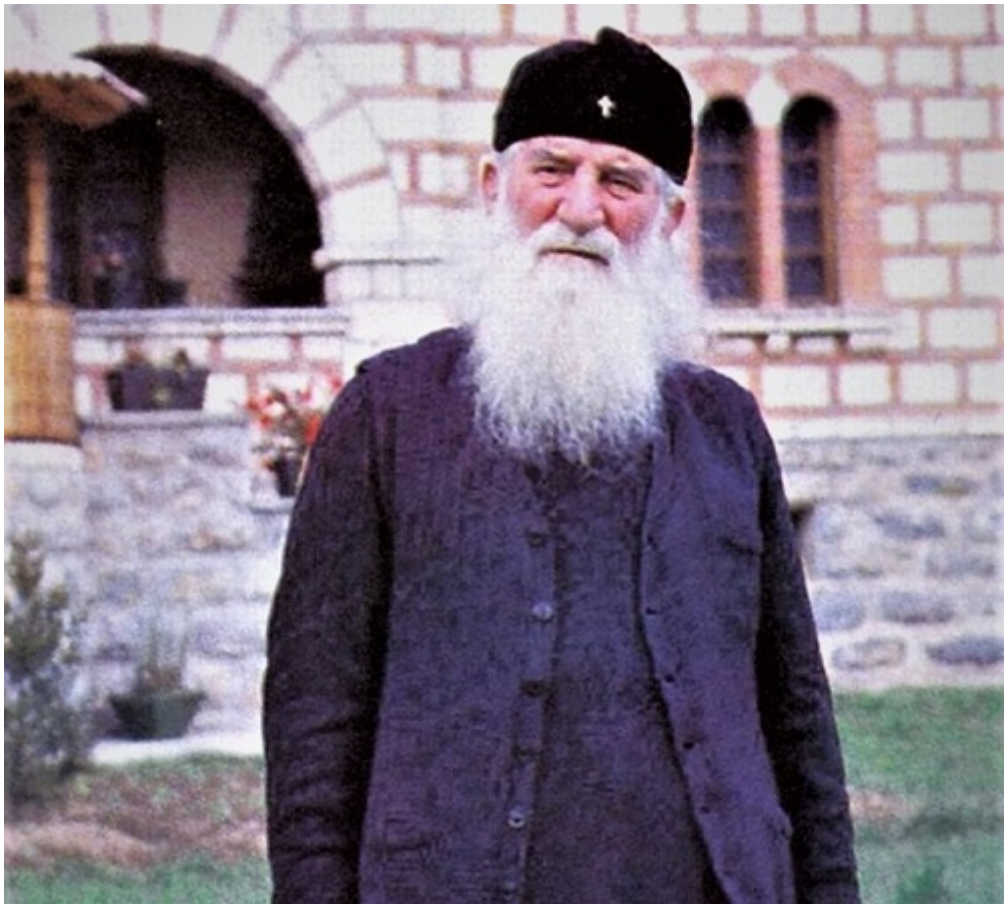

Η σερβική Ορθοδοξία έχει να επιδείξει μια σειρά μεγάλων αγίων, οι οποίοι λάμπρυναν την Εκκλησία του Αγίου Σάββα. Ένας από αυτούς υπήρξε ο νεοφανής Όσιος Ιουστίνος Πόποβιτς , τη μνήμη του οποίου γιορτάζει σήμερα η Εκκλησία μας. Δείτε στην Pemptousia.tv σήμερα αφιερωματικά βίντεο στη μεγάλη ασκητική και πατερική μορφή:

Στις 16.20 Ομιλία από το αρχείο της πεμπτουσίας του μακαριστού Επισκόπου Αθανάσιου Γιέφτιτς για τον Άγιο Ιουστίνο Πόποβιτς

Στις 16.35 Ο Δρ. Θεολογίας Αλέξανδρος Στογιάνοβιτς μιλάει για την οσιακή μορφή του Αγίου Ιουστίνου Πόποβιτς και τη μετάφραση των Φιλοσοφικών Κρημνών στα ελληνικά.

Στις 16.50 Ομιλία από το αρχείο της πεμπτουσίας του μακαριστού Μητροπολίτη Μαυροβουνίου και Παραθαλασσίας κυρού Αμφιλοχίου για τον πνευματικό του πατέρα, τον άγιο Ιουστίνο Πόποβιτς.

Στις 17. 35 Ο Ευάγγελος Πεπές, επίκουρος καθηγητής μιλά με θέμα “Η Ευρωπαϊκή Παιδεία κατά τον Άγιο Ιουστίνο Πόποβιτς”

Στις 18.40 Εισήγηση του Μητροπολίτη Πειραιώς κ. Σεραφείμ με θέμα: «Ο οικουμενισμός ως ακύρωση της οικουμενικότητας της Εκκλησίας, κατά τον Άγιο Ιουστίνο Πόποβιτς».

Στις 20.05 Ύμνους από την Ασματική Ακολουθία του Αγίου Ιουστίνου Πόποβιτς

Στις 23.35 Εισήγηση του Μητροπολίτου Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου κ. Στεφάνου με θέμα: «Ο εν Χριστώ ενάρετος βίος των Χριστιανών, κατά τον Άγιο Ιουστίνο Πόποβιτς» κατά τις εργασίες του Διεθνούς Θεολογικού Συνεδρίου «Ορθόδοξη Θεολογία και Παιδεία: Η συμβολή του Αγ. Ιουστίνου Πόποβιτς και του π. Γεωργίου Φλωρόφσκυ» της Πανελληνίου Ενώσεως Θεολόγων υπό την αιγίδα της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος.

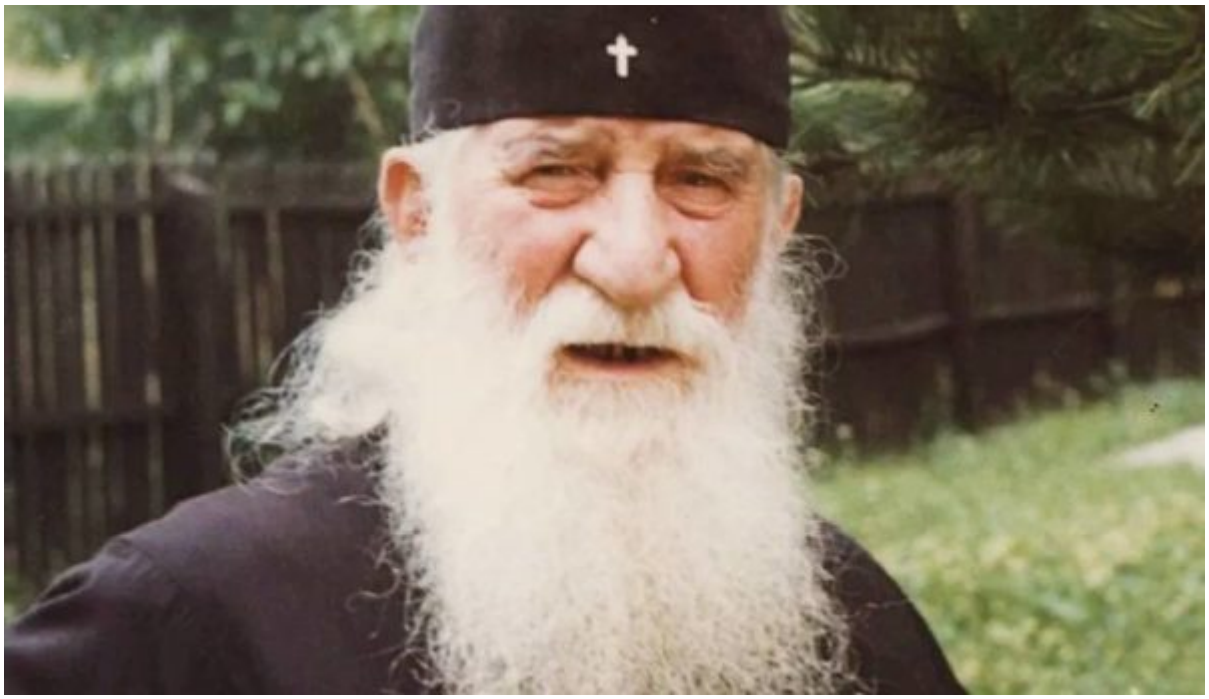

Ο βίος του Οσίου Ιουστίνου Πόποβιτς

Ο Όσιος και θεοφόρος πατήρ Ιουστίνος γεννήθηκε στις 25 Μαρτίου του 1894 μ.Χ., ξημερώματα του Ευαγγελισμού στην πόλη Βράνιε της νοτίου Σερβίας. Ο πατέρας του ονομαζόταν Σπυρίδων και η μητέρα του Αναστασία. Κατά την βάπτιση έλαβε το όνομα Ευάγγελος. Η οικογένεια του πατέρα του ήταν εκ παραδόσεως ιερατική και είχε δώσει στην ορθόδοξη Εκκλησία τουλάχιστον επτά ιερωμένους. Αυτό εξάλλου φανερώνει και το επώνυμο Πόποβιτς (Παπαδόπουλος). Από μικρό παιδάκι ακόμα, συχνά επισκεπτόταν με τούς γονείς του τον Άγιο Πρόχορο τον Θαυματουργό στην κοντινή Μονή Πτσίνσκι όπου και είδε με τα μάτια του την θεραπεία της μητέρας του από βαριά ασθένεια.

Μια δεύτερη πηγή ευλάβειας για τον μικρό Ευάγγελο ήταν η τακτική ανάγνωση του Ευαγγελίου από τα δεκατέσσερα του χρόνια μα και η ασκητική βίωση του μέχρι το τέλος της ζωής του.

Τρίτη πηγή θείας έμπνευσης έγινε για τον μικρό Πόποβιτς η ανάγνωση των Συναξαριών και αργότερα των έργων των Αγίων Πατέρων της Εκκλησίας. Έλεγε ο ίδιος χαρακτηριστικά: «η Ορθοδοξία δεν είναι βιβλιοθήκη, την οποία μπορείς να μελετήσεις, αλλά βίωμα το όποιο καλείσαι να ζήσεις. Η Ορθοδοξία είναι πρώτιστα βιοτή και μάλιστα Όσια Βιοτή και ύστερα διδαχή και μάλιστα διδαχή ζωής, χάριτος, η οποία δεν έχει τίποτε από την νέκρα του σχολαστικισμού και τον ορθολογισμό του προτεσταντισμού. Η Ορθοδοξία έχει την δική της μεθοδολογία και παιδαγωγική, τους Βίους των Αγίων».

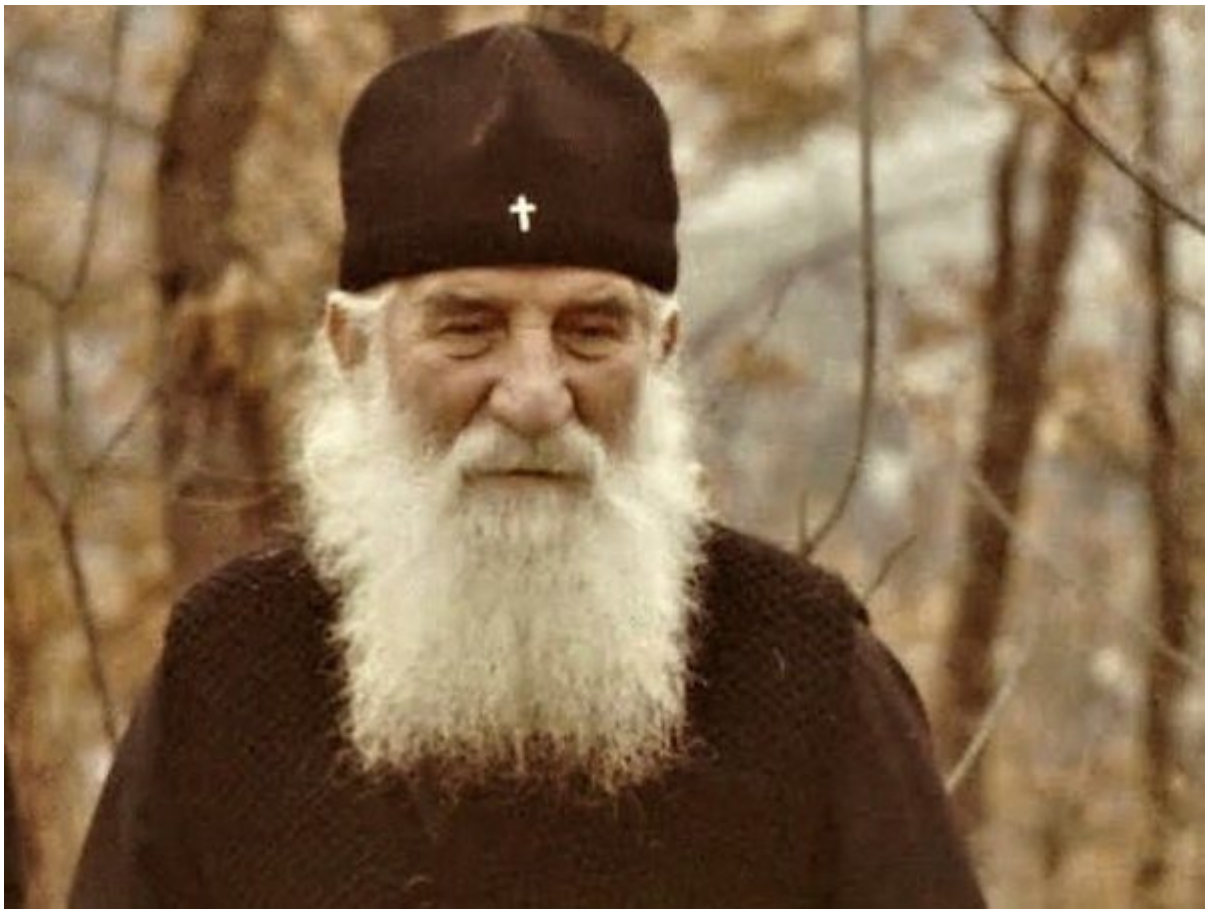

Από την φύση του φιλόσοφος και διψασμένος για την θεία μα και την ανθρώπινη γνώση, ο μικρός Ευάγγελος εγγράφεται στα 1905 μ.Χ. στην Εκκλησιαστική Σχολή του Αγίου Σάββα στο Βελιγράδι όπου αξιώθηκε να έχει ως δάσκαλο του τον φωτισμένο Άγιο Νικόλαο Βελιμίροβιτς (βλέπε 5 Μαρτίου). Τελείωσε την Σχολή στα 1914 μ.Χ. μα τον πρόλαβε ο Α’ Παγκόσμιος Πόλεμος και στρατεύτηκε ως νοσοκόμος. Ακολουθώντας την τύχη του σέρβικου στρατού, πήρε το δρόμο της εξορίας μέσα από τα βουνά της Αλβανίας προς την Κέρκυρα. Καθ’ οδόν ένοιωσε πλέον έτοιμος να αφιερώσει την ζωή του στο Χριστό και με την ευλογία του Μητροπολίτου Βελιγραδίου Δημητρίου έλαβε στην Σκόδρα το μοναχικό σχήμα την 1η Ιανουαρίου του 1916 μ.Χ. και πήρε το όνομα του αγίου μάρτυρος και φιλοσόφου Ιουστίνου.

Από την Κέρκυρα, μετά από ενέργειες του Μητροπολίτου Δημητρίου, φεύγει με μια ομάδα φωτισμένων θεολόγων για θεολογικές σπουδές στην Αγία Πετρούπολη. Σύντομα όμως, λόγω των πολιτικών εξελίξεων στην Ρωσία, αναγκάστηκε να την εγκαταλείψει και να μεταβεί στην Οξφόρδη. Εκεί έμεινε δύο χρόνια ετοιμάζοντας την διδακτορική του εργασία με θέμα «Η θρησκεία και η φιλοσοφία του Ντοστογιέβσκι». Η εμμονή του στην κριτική του δυτικού Χριστιανισμού και στην υπεράσπιση του Ντοστογιέβσκι του κόστισε την απόρριψη της διατριβής. Έτσι στα 1919 μ.Χ., όταν, μετά το τέλος του πολέμου, γύρισε στην πατρίδα του

τοποθετήθηκε ως καθηγητής θεολογίας στο Σρέμσκι Κάρλοβτσι. Σύντομα μεταβαίνει στην Αθήνα για να λαβή τελικά εκεί το διδακτορικό του δίπλωμα στην Πατρολογία στα 1926 μ.Χ. με θέμα «Το πρόβλημα του προσώπου και της γνώσεως στον Άγιο Μακάριο τον Αιγύπτιο». Γνώριζε πολύ καλά την παλαιοσλαβική, την αρχαιοελληνική, την λατινική, την ρωσική, την νεοελληνική, την αγγλική, την γερμανική και την γαλλική.

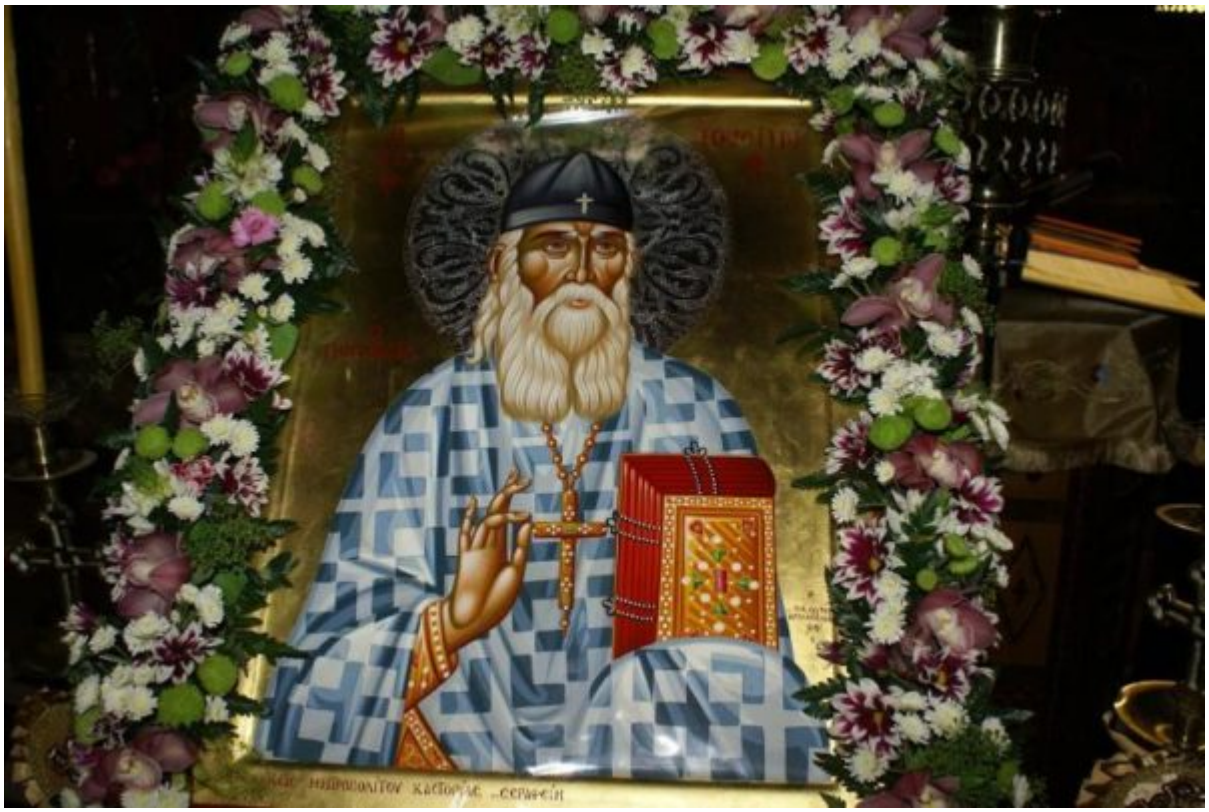

Στα επόμενα έτη εργάστηκε στις Εκκλησιαστικές Σχολές του Καρλοβικίου, της Πριζρένης και του Μοναστηρίου (Βίτολα). Στα 1930-31 μ.Χ. η Σερβική Εκκλησία τον έστειλε μαζί με τον Μητροπολίτη Ιωσήφ σε ιεραποστολική αποστολή στην Τσεχοσλοβακία. Εκεί εργάστηκαν επί ένα χρόνο στην διαφώτιση και οργάνωση των ενοριών και του μοναχικού βίου των ορθοδόξων Σλοβάκων στα Καρπάθια οι όποιοι επέστρεφαν και πάλι στην Ορθοδοξία από την Ουνία. Ενώ ακόμη βρισκόταν εκεί, εξελέγη το 1931 μ.Χ. επίσκοπος της νεοσυσταθείσης Επισκοπής Καρπαθίας αλλά από ταπείνωση δεν δέχτηκε την θέση εκείνη.

Στην διάρκεια της γερμανικής κατοχής βρέθηκε σε διάφορες μονές και σταδιακά στο Βελιγράδι, μοιραζόμενος την τύχη του λαού του. Με την εγκαθίδρυση της νέας κομμουνιστικής εξουσίας στην Γιουγκοσλαβία το 1945 μ.Χ., ο πατήρ Ιουστίνος εξεδιώχθη από το Πανεπιστήμιο του Βελιγραδίου μαζί με άλλους 200 καθηγητές. Σύντομα συνελήφθη στην μονή Σούκοβο του Πίροτ στη νότια Σερβία (1946 μ.Χ.) και φυλακίστηκε. Λίγο έλειψε να εκτελεστεί από το καθεστώς ως «εχθρός του λαού», αλλά σώθηκε την τελευταία στιγμή όταν ο Πατριάρχης

Γαβριήλ κατά την επιστροφή του από το Άουσβιτς απαίτησε την αποφυλάκιση του.

Διωγμένος από το Πανεπιστήμιο και δίχως κάποια σύνταξη, στερημένος από τα ανθρώπινα, θρησκευτικά και πολιτικά του δικαιώματα, ο πατήρ Ιουστίνος έζησε ουσιαστικά έγκλειστος στην μικρή γυναικεία μονή των Αρχαγγέλων στο Τσέλιε του Βάλιεβο. Ακόμη και εκεί όμως οι πολιτικές αρχές δεν τον άφηναν ήσυχο. Πέρα από την συνεχή και ασφυκτική παρακολούθηση, συχνές ήταν και οι ανακρίσεις στην πολιτική διοίκηση του Βάλιεβο. Σε περιόδους δε κρίσιμων συνεδριάσεων της Ιεράς Συνόδου στο Βελιγράδι, του απαγορευόταν οποιαδήποτε έξοδος από την μονή επί μήνες από τον φόβο τυχόν επιρροής του στους επισκόπους. Παρά τις δύσκολες αυτές και οδυνηρές συνθήκες ο πατήρ Ιουστίνος προσευχόταν αδιάλειπτα, επικοινωνούσε με όσους είχαν το θάρρος να τον επισκέπτονται, συνέχιζε το ιεραποστολικό του έργο και έγραφε συνεχώς δίχως να σταματήσει την παράλληλη μελέτη των προσφιλών του Αγίων Πατέρων και των Συναξαριών.

Λειτουργούσε καθημερινά, νήστευε πλήρως όλες τις Παρασκευές του έτους καθώς και την Α’ Εβδομάδα των Νηστειών και την εβδομάδα των Παθών ενώ έκανε και άλλες νηστείες εκτός από τις διατεταγμένες της Εκκλησίας. Ακολουθώντας πιστά το μακραίωνο μοναστικό τυπικό, τελούσε όλες τις ακολουθίες του νυχθημέρου. Εκατοντάδες ήταν τα ονόματα πού μνημόνευε στην Θεία Λειτουργία, ονόματα που του έδιναν είτε προφορικά είτε μέσω επιστολών.

Παρά τον αυστηρό περιορισμό του από τις πολιτικές αρχές, η φήμη του εξαπλώθηκε γρήγορα και πέρασε τα σύνορα της Σερβίας. Έτσι, τον επισκέπτονταν

όχι μονάχα Σέρβοι από διάφορες περιοχές της χώρας αλλά και πολλοί Έλληνες. Εκοιμήθη εν Κυρίω στις 25 Μαρτίου 1979 μ.Χ., ανήμερα του Ευαγγελισμού μα και ήμερα της γεννήσεως του.

Ο πατήρ Ιουστίνος, αφού εντρύφησε εμπειρικά στα έργα των Πατέρων της Εκκλησίας, καρποφόρησε αυτή του την μελέτη και στα δικά του συγγράμματα όπου εύκολα διαφαίνεται το θεολογικό βάθος μα και το συγγραφικό του τάλαντο. Δύο είναι τα κεντρικά χαρακτηριστικά του όλου συγγραφικού του μόχθου, τα όποια συναντώνται σε όλα του τα έργα, από το πιο σύντομο μέχρι και το πιο εκτενές, και από το πιο βαθύ μέχρι και το πιο εκλαϊκευμένο. Το πρώτο είναι η αγάπη του για το πρόσωπο του «Θεανθρώπου Χριστού». Ίσως αυτή να είναι η πιο συχνή έκφραση μέσα στο έργο του. Γύρω από τον Θεάνθρωπο στρέφονται τα πάντα, από Αυτόν πηγάζουν όλα και σε Αυτόν απολήγουν, ενδοχρονικά μα και εσχατολογικά. Το δεύτερο εξίσου σπουδαίο είναι η μέριμνα του στο να μην αποκλίνει από την αλάνθαστη γραμμή των θεοφόρων Πατέρων της Ορθοδόξου Ανατολής. Ο υπερπλήρης αγάπης πατήρ Ιουστίνος είναι συνάμα και διαχρονικά ο ανυποχώρητος εις τα της πίστεως και ζηλωτής της εκκλησιαστικής τάξεως θεολόγος.

Ήδη την περίοδο 1932 – 35 μ.Χ. συνέγραψε το δίτομο έργο «Ορθόδοξος φιλοσοφία της Αληθείας», την γνωστή Δογματική του, το όποιο του χάρισε την έδρα της Δογματικής στην Θεολογική Σχολή τού Πανεπιστημίου τού Βελιγραδίου. Τον τρίτο τόμο εξέδωσε λίγο πριν από την κοίμηση του, το 1978 μ.Χ. Από πολλούς συγχρόνους ερευνητές θεωρείται ως η πληρέστερη ορθόδοξη Δογματική και έχει ήδη μεταφραστεί στην γαλλική ενώ μεταφράζεται στην αγγλική και στην ελληνική.

Άλλο μνημειώδες έργο του είναι οι Βίοι των Αγίων σε 12 τόμους και η Ερμηνεία της Καινής Διαθήκης σε 7 τόμους. Η μονή του Τσέλιε έχει ήδη ξεκινήσει την έκδοση των απάντων του τα όποια υπολογίζονται σε σαράντα τόμους από τούς οποίους έχουν κυκλοφορήσει περί τούς τριάντα. Με αφορμή την συμπλήρωση τριακονταετίας από την εις Κύριον εκδημία του, μεταφέρουμε στο παρόν πόνημα μία συνοπτικότατη εκλογή από το τεράστιο συγγραφικό του πλούτο ως ευκαιρία γνωριμίας των φιλαγίων αναγνωστών με μια μεγάλη μορφή ενός συγχρόνου ομολογητού και διδασκάλου της μαχόμενης Ορθοδοξίας.

- Ή Ιερά Μονή του Τσέλιε

Η Ιερά Μονή του Τσέλιε βρίσκεται σε απόσταση 6 χιλιομέτρων νοτιοδυτικά της πόλης του Βάλιεβο, στις όχθες του πόταμου Γράδατς. Το μοναστήρι είναι χτισμένο μέσα σε ένα ορεινό, γραφικό και καταπράσινο τοπίο, μέσα σε μία μικρή κοιλάδα στα όρια του χωρίου Λέλιτς το όποιο είναι και η γενέτειρα του μεγάλου συγχρόνου

άγιου της Σερβικής Ορθοδόξου Εκκλησίας Νικολάου Βελιμίροβιτς (βλέπε 5 Μαρτίου). Η γύρω περιοχή με τα πολλά βουνά και τις μικρές κοιλάδες κάνουν το μοναστήρι αθέατο και ο επισκέπτης πρέπει να μπει στη μικρή κοιλάδα για να το αντικρίσει.

Η ακριβής χρονολογία κτίσεως της μονής δεν είναι γνωστή. Σύμφωνα με τα υπάρχοντα ιστορικά στοιχεία η ίδρυση της μονής ανάγεται στους μεσαιωνικούς χρόνους, ενώ ιδιαίτερη παράδοση το θέλει ως κτίσμα του βασιλέως Δραγούτιν (1282 – 1316 μ.Χ.). Κατά την μακρά και σκοτεινή τουρκική σκλαβιά κάηκε, γκρεμίστηκε και ανακαινίστηκε αρκετές φορές. Οι προεστοί της μονής προσέφεραν πολλά στους αγώνες του σέρβικου έθνους κατά των κατακτητών και αλλοθρήσκων. Κατά τον 19ο αι. μ.Χ. ιδρύεται στη μονή Δημοτικό Σχολείο, από τα πρώτα που λειτούργησαν στην ελεύθερη Σερβία. Στο σχολείο αυτό έμαθε τα πρώτα του γράμματα και ό άγιος Νικόλαος Βελιμίροβιτς. Στα 1837 μ.Χ. η μονή μετατράπηκε σε ενοριακό ναό και έτσι παρέμεινε ως το 1928 μ.Χ. όταν με απόφαση της Σερβικής Ιεράς Συνόδου μετατράπηκε σε γυναικεία μονή.

Το καθολικό της μονής τιμά τη Σύναξη των Αρχαγγέλων Μιχαήλ και Γαβριήλ. Πρόκειται για βασιλική μετά τρούλου. Ο τρούλος είναι εννεάπλευρος προς τιμήν των εννέα αγγελικών ταγμάτων. Η μονή βρίσκεται στη διοικητική δικαιοδοσία της μητροπόλεως Σάμπατς και Βάλιεβο. Ο μεγαλύτερος θησαυρός που η μονή φυλάσσει και προσφέρει προς προσκύνηση, ευλογία και παρηγοριά των δεκάδων προσκυνητών είναι ο απέριττος τάφος του οσίου αββά Ιουστίνου Πόποβιτς ο όποιος εγκαταβίωσε στη μονή επί 28 συνεχόμενα έτη μέχρι της κοιμήσεως του το 1979 μ.Χ.

Σημείωση Ορθόδοξου Συναξαριστή
Η αγιοκατάταξη του Αγίου Ιουστίνου Πόποβιτς έγινε από την Σέρβικη Ορθόδοξη Εκκλησία, η οποία ακολουθεί το Ιουλιανό ημερολόγιο (παλαιό). Σαν ημέρα της εορτής του ορίστηκε η 1η Ιουνίου, ημέρα που εορτάζει και ο Άγιος Ιουστίνος ο Απολογητής και φιλόσοφος του οποίου ο Άγιος Ιουστίνος Πόποβιτς φέρει το όνομα του. Έτσι όταν εορτάζει ο Άγιος Ιουστίνος στην Σερβία, στην Ελλάδα, που ακολουθούμε το Αναθεωρημένο Ιουλιανό ημερολόγιο (και όχι το Γρηγοριανό ημερολόγιο), έχουμε 14 Ιουνίου. Λανθασμένα, λοιπόν, αναφέρουν διάφορες πηγές ότι ο Άγιος Ιουστίνος Πόποβιτς εορτάζει στις 14 Ιουνίου. Υπενθυμίζουμε, ότι οι μόνες εορτές που συνεορτάζουν οι εκκλησίες που ακολουθούν το Ιουλιανό ημερολόγιο και αυτές που ακολουθούν το Αναθεωρημένο Ιουλιανό ημερολόγιο είναι οι εορτές με βάση το Πάσχα, εκτός και αν υπάρχει εκκλησιαστική εγκύκλιος που αναφέρει κάτι διαφορετικό.

Με πληροφορίες από Ορθόδοξο Συναξαριστή